

تاریخچه و تقسیم‌بندی اطلاعات

مؤلف: علی گودرزی

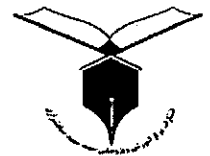
ارتش جمهوری اسلامی ایران

مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی

تهران - زمستان ۱۳۹۲

سرشناسه	:	گودرزی، علی، ۱۳۴۹ -
عنوان و نام پدیدآور	:	تاریخچه تقسیم‌بندی اطلاعات / مؤلف علی گودرزی.
مشخصات نشر	:	تهران: مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	:	۱۳۲ ص.
شابک	:	978-600-6869-39-1
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیب
موضوع	:	اطلاعات نظامی -- تاریخ
موضوع	:	اطلاعات نظامی -- فناوری اطلاعات
موضوع	:	تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات
موضوع	:	جنگ اطلاعاتی
شناسه افزوده	:	مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی
رده‌بندی کلک‌ره	:	۱۳۹۲/۲۵۰/۲۹۷
رده‌بندی دیوینی	:	۳۳۲/۳/۵۵۳
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۳۲/۳/۵۵۳

نام کتاب: تاریخچه و تقسیم‌بندی اطلاعات

مؤلف: علی گودرزی

ناظر ویراستار: سید ابراهیم آخوندی

ویراستار: صابر حسینی‌نقی‌پور

نوبت چاپ: اول - زمستان ۱۳۹۲

طراح جلد: علی رویان

امور چاپ و صحافی: آرمان کیانی

صفحه‌آرایی: خشایار کربلای هادی

ناشر: انتشارات مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۷۰۰۰۰ ریال

نشانی: تهران - لویزان - بزرگراه ارتش - روبروی سازمان جنگل‌ها و مراتع - مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد

صیاد شیرازی. صندوق پستی: ۳۶۹۴ - ۱۶۷۶۵ - تلفن مرکز عرضه محصولات فرهنگی: ۲۲۴۵۰۶۹۷

/حق چاپ برای مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی محفوظ می‌باشد./

پیشگفتار	۱
----------------	---

فصل اول: مفهوم و تاریخچه اطلاعات

داده یا خبر	۵
اطلاعات	۵
دانش	۵
خرد	۶
انواع داده‌های اطلاعاتی	۶
مفهوم اطلاعات	۷
اطلاعات چیست	۹
تاریخچه اطلاعات	۱۰
وظایف اطلاعات در عرصه‌های مختلف (نظامی یا سیاسی)	۱۴
سهم انواع منابع در اطلاعات	۱۶

فصل دوم: تقسیم‌بندی اطلاعات در یک نگاه کلی

تقسیم‌بندی کلی اطلاعات	۱۷
تقسیم‌بندی جزئی اطلاعات	۱۸

فصل سوم: تقسیم‌بندی بر حسب نوع یا ماهیت منبع

شیوه‌های جمع‌آوری اطلاعات	۲۹
آگاهی و خبرگیری از منابع انسانی (HUMINT)	۳۰
آگاهی و خبرگیری استراتژیک (SIGINT)	۴۱
آگاهی و خبرگیری از سیگنال‌های مخابراتی (COMINT)	۴۹
آگاهی و خبرگیری از سیگنال‌های الکترونیکی (ELINT)	۵۷
آگاهی و خبرگیری از اطلاعات علانم تجهیزات دشمن (FISINT)	۵۸

۶۴	جمع‌آوری اطلاعات از طریق تصویرسازی (IMINT)
۷۹	آگاهی و خبرگیری از منابع باز (OSINT)
۸۹	جمع‌آوری اطلاعات از طریق سنجش و علامت (MASINT)
۹۷	آگاهی و خبرگیری از منابع فنی (TECHINT)
	فصل چهارم: کاربرد اطلاعات در منطقه رزم
۱۰۱	تصویرسازی میدان نبرد
۱۰۳	پشتیبانی اطلاعاتی
۱۰۳	کاربرد اطلاعات در رزم
۱۱۱	برتری اطلاعاتی و تأثیر آن در مأموریت
۱۱۲	جنگ در عصر اطلاعات
۱۱۴	انواع جنگ‌های اطلاعاتی
۱۱۶	روش‌های جنگ اطلاعات
۱۱۸	ویژگی‌های جنگ اطلاعاتی
۱۱۹	جنگ اطلاعات و جنگ خلاقیت‌ها
۱۲۱	جنگ اطلاعات و عملیات اطلاعات
۱۲۴	ضرورت تغییر اصول جنگ
۱۲۶	برخی از ویژگی‌های جنگ آینده مربوط به نسل جدید جنگ
۱۲۹	ضمیمه
۱۳۵	منابع

پیشگفتار

مفهوم اطلاعات را از دو منظر می‌توان مورد توجه قرار داد:

این لحاظ نظری: اطلاعات (information) به اطلاعاتی که تجزیه و تحلیل و درک گردیده‌اند، دانش گفته می‌شود. درک دانش، مستلزم درجه‌ای از درک پیوستگی‌های ثابت و متحرک داده‌ها و توانایی مدل‌سازی از ساختار و رفتارهای گذشته و آینده آن اهداف می‌باشد. دانش شامل دانسته‌های ثابت و فرآیندهای پویا می‌باشد. در متون نظامی، به این سطح از درک، اطلاعات گفته می‌شود.

از منظر علم اطلاعات و فناوری اطلاعات: علم اطلاعات و فناوری اطلاعات با اطلاعات به عنوان داده جمع‌آوری شده، ذخیره شده، بازیابی شده، پردازش شده و ارائه شده سر و کار دارد. در تعریف فوق نیز به مواردی همچون اعتبار، کیفیت و ارزش اطلاعات به صورت جانبی، توجه می‌گردد.

دهه‌های پایانی قرن بیستم را عصر اطلاعات نام نهاده‌اند؛ این نام‌گذاری به خاطر آن نیست که اطلاعات برای نخستین بار در این عصر پدید آمده است، چرا که اطلاعات، پیشینه‌ای به بلندی تاریخ بشر دارد و نه به خاطر اهمیت روز افزون اطلاعات در زندگی بشر است بلکه به خاطر تحول پرشتاب تکنولوژی ارتباطی و اطلاعاتی و گسترش روزافزون آن در تمام جوامع و افزایش گسترده حجم تولید و توزیع اطلاعات است.

در عصر صنعت ثروتمندترین کمپانی‌های جهان، تولیدکنندگان فولاد و غول‌های نفتی و خودروسازان بودند بین کسانی که ثروتشان از راه سازماندهی نیروی کار و مواد خام ارزان به دست می‌آمد. اما در عصر اطلاعات سال‌ها است که ثروتمندترین کمپانی‌های جهان را غول‌هایی تشکیل می‌دهند که در حوزه‌ی رسانه‌ها و ارتباطات فعالیت دارند یا در حوزه نرم‌افزار شاید این امر گویای آن باشد که اندک‌اندک اقتصاد نرم‌افزاری جای اقتصاد سخت‌افزاری را خواهد گرفت. عصر مدرن را به دوران انقلاب اطلاعات تغییر داده‌اند، و

اساساً انقلاب اطلاعات بر آن دسته از پیشرفت‌های مهم فناوری تعلق می‌گیرد. که توانایی ما را در زمینه‌های زیر صد چندان ساخته است.

گردآوری حجم عظیمی از داده‌های دقیق و تبدیل این داده‌ها به اطلاعات دقیق و فراهم‌سازی امکان پیش‌بینی دقیق پیامدهای تصمیمات یا اقدامات احتمالی در عصر انقلاب اطلاعات و تکنولوژی پیامدهای مهمی نه تنها در زمینه ابزارهای جنگیدن بلکه همچنین در زمینه اهداف جنگ خواهد داشت. انقلاب اطلاعات سلسله مراتب سنتی را دگرگون کرده و شبکه‌های بی‌شکل و غیر همگون را به وجود آورده است.

جنگیدن در دوران انقلاب اطلاعات و تکنولوژی نیازمند نوآوری‌های بزرگی در الگوی سازمانی به ویژه رفتن از سلسله‌مراتبی به سوی ساختارهای شبکه‌ای خواهد بود. تکیه سنتی بر الگوهای سلسله‌مراتبی باید جای خود را به سلسله‌ی شبکه دگر دهد، تا انعطاف‌پذیری، ارتباط جانبی و کار گروهی دو چندان گردد. باید مفاهیم سازمانی ناظر بر تقوین قدرت رزمی که مستلزم انبوه‌سازی و تمرکز نیروهاست با توجه به فرصت‌های تازه‌ای که برای ترکیب و همزمان ساختن عناصر پراکنده با هزینه‌های اصطکاکی پایین به وجود آمده است از این مورد بررسی قرار گیرد.

در گذشته تصمیمات در سطح شخصی از فرماندهی گرفته می‌شد زیرا اطلاعات لازم برای گرفتن مناسب تنها در اختیار همان سطح از فرماندهان بود اما در دوران مدرن تک‌تک افراد حاضر در زنجیره فرماندهی می‌توانند به طور همزمان به اطلاعات یکسان دسترسی داشته باشند.

در عصر اطلاعات نحوه جنگیدن هم متفاوت شده است. حمله به شبکه‌های اطلاعاتی و حیاتی دشمنی جای جنگ‌های خونین را گرفته است، جنگ‌های اطلاعات آینده بیشتر حملاتی است که به جای هدف قرار دادن تانک، نفرات، تجهیزات دشمن به سیستم مجهز یا کامپیوتر فرماندهی رقیب حمله می‌کند.

با گسترش فناوری و تکنولوژی ویژگی جنگ‌های آینده هم نسبت به جنگ‌های گذشته متمایز خواهد بود، اگر چه هنوز ابعاد واقعی این تحول مشخص نشده است ولیکن در جنگ اول و دوم آمریکا با عراق با بخش‌های از این تفاوت آشنا شدیم، اگر ویژگی اصلی جنگ‌های گذشته اصل سلسله برای فرماندهی بود در دوران مدرن بر روی

ساختارهای شبکه‌ای تأکید می‌شود. در دوران مدرن، مرز میان نیروهای نظامی و غیر نظامی کم رنگ شده به عبارت دیگر در صورت وقوع جنگ تک‌تک افراد در جامعه در زنجیره سلسله مراتب فرماندهی قرار می‌گیرند.

لذا مطالب این کتاب مربوط به کلیاتی از تاریخچه و تقسیم‌بندی اطلاعات و کاربرد اطلاعات در میدان نبرد و رزم می‌باشد که با مطالعه آن، شناخت بیشتری در زمینه آگاهی و خبرگیری از اطلاعات گوناگون و نحوه به‌کارگیری از اطلاعات در جنگ‌های آتی برای فرماندهان، معاونین و مدیران صحنه نبرد فراهم و کسب خواهد شد.

قابل ذکر است نوشتار موجود در این کتاب قطعاً خالی از اشکال و ایراد نیست و از همه خوانندگان و صاحب‌بطلان عزیز و محترم شامل اساتید، دانشجویان، متخصصین و کاربران اطلاعاتی و ... تقاضا دارم در صورت امکان نظرات کارشناسی و پیشنهاد سازنده خود را ارائه نمایند تا ضمن بهره‌برداری در چاپ‌های بعدی مورد بازبینی قرار گیرد.

علی گودرزی

Goodarzi 1315@gmail.com